GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 83. Joi, 16 (28) Aprilie. 1887.

Brașovŭ, 15 Aprilie 1887.

Timpulŭ trece. Sĕ continuămu dér a ne lămuri asupra cestiunilorŭ de căpetenia.

Așa de departe vomŭ fi ajunsŭ dóră și noi Românii din Transilvania și din părțile ungurene și bănățene ca sĕ scimŭ, că o programă națională nu este o haină, care sĕ-o poțĭ îmbrăca și desbrăca, sĕ-o poțĭ scurta séu lungì, strîmta séu lărgì când și cum îțĭ vine la socotélă.

Programa dela 1881, care a întrunitŭ voturile tuturorŭ representanțilorŭ alegătorilorŭ noștri în acelașĭ anŭ, ca și la 1884, póte sĕ fiă defectuósă în stilisare, în precisarea și esplicarea postulatelorŭ nóstre naționale, póte sĕ fi lăsatŭ chiar vr'unŭ postulatŭ însemnatŭ afară séu altulŭ sĕ nu-lŭ fi accentuatŭ cu destulă putere, dér trebue că cuprinde postulatele principale, principiile cardinale ale luptei nóstre naționale, căcĭ altfelŭ nu era cu putință sĕ întrunéscă voturile nóstre ale tuturora, nu putea sĕ formeze timpŭ de șése anĭ directiva nóstră politică.

Décă este așa, precum nu ne îndoimŭ că și este, atuncĭ ar însemna a mărturisi, că amŭ fostŭ zăpăcițĭ și la 1881 și la 1884, când amŭ votatŭ acea programă de acțiune, décă acum deodată amŭ admite sĕ fiă eliminatŭ dintrînsa unulŭ séu altulŭ din postulatele și din principiile de căpetenia, ce formézà esența ei. Putemŭ sĕ admitemŭ, ba chiar sĕ dorimŭ ca programa sĕ fiă mai bine stilisată și precisată séu emendată, și amplificată, dér nu vomŭ puté concede sĕ fiă ciuntită séu chiar cu totulŭ schimbată și prefăcută, ca unŭ sumanŭ, pe câtŭ timpŭ acésta schimbare séu prefacere nu va fi dictată de nisce împrejurărĭ, de-o situațiune politică cu desĕvêrșire schimbată. .care sĕ facă de prisosŭ sĕ mai apĕrămŭ unele séu altele din postulatele nóstre de frunte.

Așa, de esemplu, îndată în punctulŭ întêiu vedemŭ esprimatŭ în programa dela 1881 postulatulŭ autonomiei politice a țĕrii Ardélului. Acesta este fără îndoiélă celŭ mai de frunte din tóte postulatele adoptate de conferințele din 1881 și 1884 și putemŭ ḍice, că este țițina cardinală a întregei programe, așa că scoțĕndu-o din construcțiunea ei ar cădé și s'ar face pravŭ și cenușă întréga programă.

De aicĭ urmézà că aderențilorŭ partidei naționale, carĭ au primitŭ programa dela 1881, nu le este permisŭ a avé nicĭ unu cugetŭ reservatŭ fațǎ cu punctulŭ întâiŭ alŭ programei, pentru că cu acestu punctŭ stă séu cade întréga programă. A susține dér, cum facŭ unii, că potŭ sĕ esiste deosebirĭ de vederĭ cu privire la unŭ postulatŭ cardinalŭ din programă fără ca sĕ fiă alterată posițiunea respectivilorŭ în sînulŭ partidei, este lucru absurdŭ.

Aderenții partidei naționale suntŭ așadér în puterea punctului primŭ alŭ programei dela 1881, toțĭ fără deosebire *autonomiștĭ*.

In consecență este clarŭ și evidentŭ, că nu potŭ fi admișĭ și recunoscuțĭ ca aderențĭ ai partidei nóstre nisce „Românĭ de încredere“, carĭ vorŭ voi póte sĕ ne propună, cum s'a mai întêmplatŭ, sĕ recunóscemŭ starea actuală a lucrurilorŭ și sĕ lăsămŭ cestiunea autonomiei țĕrii Ardélului, dela care depinde viitorulŭ întregŭ alŭ națiunei nóstre, numai în grija Corónei.

Programele naționale se facŭ pentru ca sĕ fiă ținute și respectate, ele nu au numai importanța unei carte de bucate din care sĕ-șĭ alégă fiăcare cinstitŭ flămândŭ séu poftitorŭ felulŭ care-i place mai bine.

Nu voimŭ nicĭdecumŭ sĕ ḍicemŭ, că n'ar avé libertate orĭ și care alegătorŭ românŭ a-șĭ forma părerile și convicțiunile sale politice, după cea mai bună a sa chibzuință și consciință, dér celŭ ce ar respinge vr'unŭ punctŭ cardinalŭ alŭ programei dela 1881 sĕ nu-șĭ mai dea osteněla a figura înaintea nóstră ca aderentŭ alŭ partidei naționale.

Principiile cardinale depuse în programa dela 1881 suntŭ principii ale luptei seculare naționale a Românilorŭ din aceste țĕrĭ. De aceea bine sĕ-șĭ însemne fiă-care aderentŭ alŭ partidei naționale, că numai întărindu-se în aceste principii. ér nu slăbindŭ din córdă, va puté sĕ se facă vrednicŭ de stégulŭ, împrejurulŭ căruia s'a grupatŭ.

Incidentulŭ Schnaebele.

O telegramă din Parisŭ ne comunicase, că incidentulŭ Schnaebele a produsu mare iritațiune în capitala Franciei. Vinerea trecută. într'adevĕrŭ, iritațiunea ajunsese la culme. Erau temerĭ seriόse, că se vorŭ face demonstrațiuni înaintea ambasadei germane, că mulțimea va depărta însemnele germane și va sparge ferestrile palatului ambasadei. Guvernulŭ luase cele mai energice mĕsurĭ, pentru ca sĕ împedece a se aduna mulțimea în acea parte a orașului, unde se află ambasada germană. Poporațiunea Parisului însĕ s'a sciutŭ stăpâni, contribuindŭ la acésta și atitudinea prevenitóre a guvernului germanŭ, precum și pressa francesă, care a sfătuitŭ publiculŭ sĕ aștepte resultatulŭ cercetărilorŭ și tractărilorŭ celorŭ douĕ guverne.

„Paris“ a pusŭ întrebarea: „Vrut'a Germania sĕ ofenseze Francia? Faptele păreau a rĕspunde: da. D-lŭ de Bismack nĭ-a rĕspunsŭ: nu. In astfelŭ de lucrurĭ unŭ cuvêntŭ trece dreptŭ acțiune. Graba cancelarului, d'a-șĭ esprima intențiunile sale pacĭnice, ni-se póte păré ca o satisfacțiune îndestulitóre, pentru ca sĕ putemŭ aștepta mai cu răbdare liberarea lui Schnaebele.“

Și într'adevĕrŭ că spiritele în Francia s'au mai potolitŭ, așteptândŭ mai ântêiu resultatulŭ anchetei, care încă nu e terminată.

Atitudinea Serbiei.

Se pare, precum amŭ mai arătatŭ, că în Serbia se pregătescŭ lucrurĭ vrednice de înregistratŭ. De câte-va ḍile se vorbesce despre o crisă ministerială și, cu tóte desmințirile, sgomotele despre acéstă crisă se mănținŭ. Dér mai importantante suntŭ împrejurările de carĭ suntŭ însoțite aceste sgomote. Regele Milanŭ, precum scimŭ, a simțitŭ deodată necesitatea a face o visită ambasadorului rusŭ din Belgradŭ, Persiani, și regina Natalia, care avea sĕ visiteze pe împĕrătesa Austro-Ungariei la Mehadia, nu se mai duce acolo ca sĕ-șĭ caute sănătatea, ci la o baiă de mare și anume se vorbesce că se va duce în Crimea, unde de regulă petrecŭ véra mai mulțĭ membrii ai familiei împĕrătescĭ ruse. Ca unŭ altŭ simptomŭ alŭ situațiunei póte servi unŭ articulŭ alŭ fóiei sêrbescĭ „Odjek“, care provócă poporulŭ sêrbescu a sili guvernulu sĕ renunțe la politica de până acum amicală Austriei și sĕ se alăture la alianța ce se plămădesce între Rusia și Francia. Se crede că acestŭ articulŭ stă în legătnră cu sgomotele despre crisa ministerială și despre schimbarea politicei esterióre a Serbiei.

Felicitare către Țarulŭ.

Numĕrulŭ dela 14 Aprilie n. alŭ foiei guvernamentale bulgare „Nesavissima Bulgaria“ publică din incidentulŭ sĕrbătorilorŭ Pascilorŭ o nechibzuită felicitare către Țarulŭ, care de sigurŭ va oțĕri și mai multŭ pe împĕratulŭ rusescŭ contra guvernului și regenței bulgare. Etă felicitarea:

„Veselele sĕrbătorĭ suntŭ la ușă. Totă creștinătatea ortodoxă așteptă cu inima plină de bucuriă momentulŭ de-a ciocni ouĕle. Numai Bulgaria e nenorocită; cufundată în jale, stropită cu sânge de frațĭ și de fii, se tângue amarnicŭ și cu capulŭ plecatŭ de sórta sa! Când fiéra sĕlbatică, a totu puternicului Nordului, ișĭ va bea vinulŭ și va ciocni oulŭ roșu, chinuita Bulgarie îi va trimete miĭ de blăsteme pentru ticăloșia și nenorocirea în care a prăvălit'o! Sute de mume bulgare vorŭ blăstema cu lacrămile în ochĭ pe fii negri, ingrațĭ ai patriei, carĭ au fostŭ pricina perirei propriilorŭ lorŭ copii. O respectabile Tar! Ai Bulgaria pe conșciință! Ai adăpat'o cu sânge, ai invĕlit'o în haine de doliu! Tu venerabile Țarŭ te-ai hrănitŭ în timpulŭ postului cu sângele fiilorŭ Bulgariei! Răsplătéscă-țĭ celŭ de susŭ, o împĕrate, prindă-se de tine blăstemele poporului bulgarŭ și facă ca Pașcile viitore sĕ nu te mai găsescă în viețà!!!“

Sinodulŭ arhidiecesanŭ din Sibiiu.

Sibiiu, 13 Aprilie 1887.

Erĭ, Duminecа Tomei, s'a deschisŭ sinodulŭ arhidiecesanŭ, în a treia și cea din urmă sesiune ordinară din acestŭ periodŭ de trei anĭ, printr'unŭ serviciu divinŭ oficiatŭ de Presfinția Sa Mitropolitulŭ Miron Romanul, asistatŭ de ases. cons. Dr. Il. Pușcariu și Zach. Boiu, dir. sem. I. Hannia, secr. cons. Nican. Frateșŭ, protop. Sim. Popescu, protodiac. Dr. I. Crișianŭ, diac. S. Medeanŭ și Drăganŭ — acesta din urmă a fostŭ hirotesitŭ cu astă ocasiune ca preotŭ.

Membrii sinodului s'au întrunitŭ apoi în sala seminarului. unde Présfinția Sa Mitropolitulŭ ținu unŭ discursŭ. în care'și esprimà speranța că și de rĕndulŭ acesta tóte cestiunile se vorŭ resolva în bună înțelegere și spre binele bisericei și alŭ arhidiecesei.

După ce deputații nou alešĭ Ios. Puscariu și Dr. Rem. Roșca 'șĭ-au presentatŭ credențiоnalele, s'au predatŭ comisiunilorŭ respective rapórtele și actele ce au sĕ fiă aduse în desbaterea sinodului. Notarĭ s'au alesŭ Nicolae Frateșŭ, I. Danciu, Dr. N. Olariu, Dr. I. Mihu, M. Voileanu și P. Piposiu. In comisiunile cele vechĭ s'au împlinitŭ locurile vacante, alegĕndu-se în comisiunea organisatóre Ios. Pușcariu. ér în cea scolară Nic. Popea și Rem. Roșca.

Sinodulŭ apoi, la propunerea Presfinției Sale Mitropolitului, a trimisŭ Présfinției Sale episcopului Iónŭ Popasu următórea depeșe de felicitare: „Archidiecesa Transilvaniei păstrându-vĕ gratitudine perpetuă pentru zelulŭ ce ațĭ desvoltatŭ aci pe tĕrĕmulŭ cultura'ŭ-bisericescŭ, Vĕ trimite prin sinodulŭ sĕu întrunitŭ aḍĭ sincere gratulărĭ la împlinirea unei jumătățĭ de seculŭ de când intrarățĭ în clerŭ și Ve urezà cele mai bune succese, păstorindŭ încă la mulțĭ anĭ eparhia. cu care emulămŭ în iubire și stimă pentru biserică.“

Apoi s'au acordatŭ concedii deputațilorŭ Dr. Nicolae Popŭ și Duvlea pentru sesiunea întregă, protop. I. Petricŭ și Fulea pentru câteva ḍile. Cu acestea s'a terminatŭ ședința ântêiu.

SCIRILE ḌILEI.

Sinodulŭ archidiecesanŭ din Sibiiu din incidentulŭ iubileului Alteței Sale archiducelui *Albrecht* de 60 de anĭ de servițiu, i-a adresatŭ următorea telegramă de felicitare: „Archidiecesa gr. or. română din Transilvania, întrunită în sinodulŭ sĕu anualŭ se simte fericită a pute saluta pe Alteța Vostră imperială cu devoțiune la gloriosulŭ Vostru iubileu de servițiu de 60 de anĭ, și și cu acéstă ocasiune a da însuflețită espresiune neclătitei credințe și alipiri a poporului séu credinciosŭ către prea Inalta Casă domnitore, precum și in specialŭ celei mai profunde venerațiunĭ către Alteța Vostră imperială“.

—x—

Autoritatea politică superióră unguréscă a adresatŭ oficielorŭ locale următórea încunosciințare: In înțelesulŭ emisului on. comisiunĭ administrative dela 5 Martie a. c., Nr. 198 din 1887, on. oficiu localŭ e provocatŭ sĕ facă atențĭ pe conducĕtorii (directorii) scolelor poporale esistente în comună, respective a'i încunosciința în scrisŭ, că *folosirea chartelorŭ țĕrii oprite* cu inalta ordinațiune a ministerului de culte și instrucțiune dela 9 Februarie 1884, Nr. 40784 din 1883. care au apărutŭ de Eugen Bordeaux la anulŭ 1871 in Clușiu sub titlulŭ „*Mapa țĕrilorŭ ține-*

tóre de coróna Ungariei," mai departe folosirea chartei *„Schulwandkarte von Europa, Wolfenbüttel"* edate de L. Molle, dér oprite cu inalta ordinaţiune a aceluiaşi ministeriu dd-to 16 Iulie 1886 Nr. 21596 din 1886, in fine folosirea chartei apărute sub titlulŭ *„Mapa Europei pentru usulŭ scólelorŭ lucrată de L. Molle, editorŭ Iuliu Spreer în Sibiiu"* s'a opritŭ din nou fórte strictŭ şi s'a ordonatŭ imediata trimitere a esemplarelorŭ de felulŭ acesta ce se vorŭ afla in scólele comunei. In loculŭ acestorŭ charte oprite au sĕ se procure chartele recomandate de inspectorulŭ scolarŭ r. ung. cu emisulŭ dela 7 Septemvre 1885, Nr. 854 din 1885, şi dela 27 Iunie 1886, Nr. 680 din 1886. In fine se observă, că în înţelesulŭ § 7 alŭ art. de lege XXVIII din 1876 în contra fiecărui invĕţătorŭ, care cu tótă acéstă oprire folosesce vre-una din chartele mai susŭ arĕtate séu permite folosirea lorŭ, se va face la judecătoria r. arĕtare pentru a se face procedura penală. — Cu alte cuvinte despotismulŭ unguresců merge înainte. E vorba d'a nu mai învĕţa copii românĭ decâtŭ pe charte ungurescĭ. Dér amarŭ se înşélă „neaoşulŭ" ministru ungurŭ, décă crede că Românulŭ va uita numirile românescĭ!

—x—

Ḑiarele din *Pesta* anunţă, că s'au constatatŭ *agitărĭ anarhiste* printre lucrătorĭ şi s'a descoperitŭ unŭ complotŭ, care avea de scopŭ d'a comite atentate în contra fabricelorŭ şi a operei. S'au făcutŭ mai multe arestărĭ şi espulsărĭ.

—x—

In 17 Aprilie n., deputatulŭ sasŭ din Braşovŭ *Adolf Zay* vorbi în sala casei de tragere la semnŭ despre tractările congresului corporaţiunilorŭ industriale din ţéră şi despre liferările pentru armată. După raportulŭ publicatŭ în „Kronst. Ztg.", deputatulŭ Zay, trecêndŭ la sgomotele imprăştiate, cum că Kulturegyletulŭ ardeleanŭ ar fi fostŭ însărcinatŭ de guvernŭ sĕ mijlocéscă liferările pentru armată, ḑise că aceste sgomote suntŭ curatŭ minciună, căcĭ întrebândŭ pe guvernŭ, acesta i-a spusŭ că nu e adevĕratŭ. „Ellenzek" susţine din nou, în contra celorŭ ḑise de d. Adolf Zay, că în adevĕrŭ Kulturegyletulŭ a primitŭ dela guvernŭ însărcinarea sĕ mijlocéscă liferările pentru armată. — Pe cine sĕ credemŭ? „Sieb. Deutsch. Tagbltt" încă e nedumeritŭ şi aşteptă lumină în acéstă afacere dela locurile competinte.

—x—

Relativŭ la afacerea *Valkovszky,* — cunoscută de cetitorii noştri — a apărutŭ o broşură în care se cuprindŭ deposiţiunile a 13 foştĭ scolarĭ ai directorului Valkovszky dela scóla reală superióră din Alba regală, deposiţiunĭ ce se află la ministerulŭ instrucţiunei. Toţĭ contestă cu hotărîre, că numitulŭ directorŭ ar fi propusŭ istoria ungară în sensŭ „nepatrioticŭ". — Va sĕ ḑică totulŭ nu e decâtŭ o afacere patriotico-şovinistă ca multe altele, ce le sciu scormoni jidano-maghiarii, când li se face dorŭ de sobolĭ.

—x—

Conventulŭ senioralŭ alŭ districtului bisericescŭ reformatŭ *Bichişŭ-Banatŭ* a fostŭ întrunitŭ în ḑilele trecute, luândŭ parte la elŭ membri din comitatele Bichişŭ, Ciongradŭ, Cianada, Torontalŭ, Timişŭ şi Caraşŭ-Severinŭ. Raportulŭ generalŭ pe anulŭ trecutŭ arată, că visitarea serviciului Dumneḑeescŭ a scăḑutŭ fórte multŭ în nouĕle colonii de Ciangăĭ Szapary şi Kertelendyfalva. Concubinate în 20 comune cu 48.483 locuitorĭ suntŭ 210, cele mai multe în Debelyacsa şi Kertelendyfalva. Districtulŭ bisericescŭ numĕră, în 37 comune matere cu 44 preoţĭ, 171.221 credincioşĭ. Nascerĭ au fostŭ 7930, adecă cu 1056 mai puţine ca în anii premergĕtorĭ. Raportulŭ se plânge de numerósele trecerĭ la credinţa unitară şi la nazarenismŭ. Causa e, ḑice elŭ, certurile casnice, deórece la Unitarĭ divorţulŭ e împreunatŭ cu mai puţine greutăţĭ, decâtŭ la reformaţĭ. Raportulŭ s'a luatŭ la cunoscinţă.

—x—

O comisiune de delegaţĭ ruşĭ şi românĭ se va întruni la Ismailŭ în Basarabia, spre a discuta ce mĕsurĭ trebue sĕ se ia pentru stêrpirea lăcustelorŭ ce năvălescŭ în fiăcare anŭ din mlaştinele Dunărei.

—x—

După ce Regele şi Regina *României* se vorŭ întórce dela Mehadia, nu vorŭ sta decâtŭ o ḑi în Bucurescĭ şi în urmă vorŭ pleca la Iaşĭ, unde la 23 Aprilie se va sfinţi noua metropoliă din acelŭ oraşŭ cu mare pompă. D-lŭ Tocilescu va publica unŭ memoriu despre metropolia din Iaşĭ, ca celŭ ce l'a publicatŭ despre catedrala Curţii de Argeşŭ.

—x—

In timpulŭ concentrărei trupelorŭ în *România,* soldaţii vorŭ face esperienţe cu puşca cu repetiţiă sistemŭ Mannlicher, pentru care scopŭ ministerulŭ de rĕsboiu românŭ a comandatŭ unŭ numĕrŭ de aceste arme.

—x—

D-lŭ *Dr. Georgescu,* care a studiatŭ la Pasteur metoda de a vindeca turbarea, va înfiinţa în Bucurescĭ unŭ laboratorŭ pentru căutarea persónelorŭ muşcate de cânĭ turbaţĭ.

—x—

D-lŭ *Dr. Severeanu,* care a representatŭ România la congresulŭ internaţionalŭ de hirurgiă în Berlinŭ, s'a reîntorsŭ în Bucurescĭ. D sa va raporta despre lucrările congresului.

—x—

Domnulŭ *A. Henţiescu* îşĭ va serba căsătoria sa cu domnişóra *Eugenia Istrati,* Joi 16 Aprilie la orele 9 séra în Sft. Biserica Albă, Calea Victoriei din Bucurescĭ.

—x—

Comisarulŭ francesŭ *Schnaebele,* despre care vorbesce aḑĭ tótă pressa europénă, a fostŭ mai nainte „professeur de Lycée" (profesorŭ gimnasialŭ). Inainte cu vr'o 1 . anĭ intră în serviciulŭ statului şi deveni „inspecteur administratif", o funcţiune, care corĕspunde cam cu a unui inspectorŭ de cale ferată, dér cu deosebirea că inspectorulŭ administrativŭ are sĕ îndeplinéscă şi unele funcţiunĭ poliţienescĭ. Schnaebele trece de unŭ funcţionarŭ fórte de încredere şi conscienţiosŭ.

Necazurile Româniloru din Solnocŭ-Dobâca.

Din Valea Ciachi-Gârbĕului, 14 Aprilie 1887.

(Fine.)

Décă cineva are 10 jugĕre de pămentŭ, de pe acesta ar pute trăi cu familia sa modestŭ şi ar pute presta şi tóte dările publice, décă l'ar împărţi în optŭ table, observândŭ urmatórea rotaţiune în cultura plantelorŭ: Tabla primă gunoindu-se iérna primăvéra se sémĕnă cu măzĕriche amestecată cu ovĕsŭ, după cositŭ numai decâtŭ se ogoresce şi între S. Mării arândusĕ de nou, se sĕmĕnă cu grâu de tómnă; totŭ acestŭ pămentŭ în anulŭ urmatorŭ se sĕmĕnă cu cucuruzŭ, după cucuruzŭ, în primăvéra următóre, cu orzŭ, şi după seceratulŭ acestuia îndată ogorindu-se tómna pe la ḑiua S. Crucĭ se ară de nou şi se sĕmĕnă cu sĕcară, ér în primăveră se sĕmĕnă în ea trifoiu, care cosindu-se în doi anĭ, după aceea, ér se ară şi se sĕmĕnă cu cucuruzŭ şi după acesta ér se gunoesce iérna şi se semĕnă cu plante de cositŭ, şi aşa mai departe, precum se ilustrézĕ acésta din următórea tabelă de rotaţiune:

Anulŭ	Numĕrulŭ tablelorŭ de pămentŭ: Tabla 1	Tabla 2	Tabla 3	Tabla 4	Tabla 5	Tabla 6	Tabla 7	Tabla 8
1887	Gunoit	Grâu	Cucuruz	Orzŭ	Sĕcară	Trifoiu	Trifoiu	Cucuruz
1888	Grâu	Cucuruz	Orzŭ	Sĕcară	Trifoiu	Trifoiu	Cucuruz	Gunoit
1889	Cucuruz	Orzŭ	Sĕcară	Trifoiu	Trifoiu	Cucuruz	Gunoit	Grâu
1890	Orzŭ	Sĕcară	Trifoiu	Trifoiu	Cucuruz	Gunoit	Grâu	Cucuruz
1891	Sĕcară	Trifoiu	Trifoiu	Cucuruz	Gunoit	Grâu	Cucuruz	Orzŭ
1892	Trifoiu	Trifoiu	Cucuruz	Gunoit	Grâu	Cucuruz	Orzŭ	Sĕcară
1893	Trifoiu	Cucuruz	Gunoit	Grâu	Cucuruz	Orzŭ	Sĕcară	Trifoiu
1894	Cucuruz	Gunoit	Grâu	Cucuruz	Orzŭ	Sĕcară	Trifoiu	Trifoiu

Şi étă că pe lângă o astfelŭ de cultură a pămentului câştigulŭ e, că avêndŭ în totŭ anulŭ 3 pămenturĭ sĕmĕnate cu nutreţŭ, 1 cu grâu, 2 cu cucuruzŭ, 1 cu orzŭ şi 1 cu sĕcară, în calculŭ micŭ se capĕtă ca venitŭ curatŭ: 26 carĕ de nutreţŭ, 14 hl grâu, 36 hl. cucuruzŭ, 15 hl. orzŭ, 14 hl. sĕcară, şi décă s'ar estinde cultura economică şi asupra pomăritului şi stupăritului, carĭ pe lângă trudă puţină aducŭ folóse marĭ, şi décă s'ar deştepta poporul a nu se rĕḑima pe lucrulŭ străinilorŭ, ci insuşĭ ar îmbrăţişa tóte meseriele de lipsă pentru elŭ, de bună semă pe ḑi ce merge l'amŭ vedé propăşindŭ în ameliorarea sórtei sale.

Insĕ deşi avemŭ şi noi modurĭ destule cu carĭ amŭ puté delătura relele din poporŭ şi l'amŭ puté pune pe calea progresului, căcĭ şcóla cu care amŭ puté influinţa în nicĭ o comună nu ne lipsesce, totuşĭ sĕ mĕ ierte d-nii preoţĭ şi învĕţătorĭ din regiunea nóstră, când trebue sĕ constatezŭ, că unii şĭ-au uitatŭ de s. lorŭ chemare, alţii în locŭ de a feri poporulŭ de demoralisare, chiar dênşii se dimitŭ la fapte degradatóre Pentru unii ca aceştia mai bine ar fi sĕ se delăture.

Nu voiu sĕ ḑicŭ despre toţĭ, căcĭ avemŭ şi ómenĭ carĭ se sciu însufleţi pentru sórtea poporului nostru. Şi dintre mai mulţĭ, deşi sciu că vatemŭ modestia, îndrăsnescŭ a face amintire aci de preotulŭ din Ciachi-Gârbău d-nul I. Drăganŭ, care mai vêrtosŭ pe terenulŭ culturalŭ şĭ-a câştigatŭ adevĕrate merite faţă cu poporulŭ nostru. Catechiséză în douĕ şcolĭ peste 100 elevĭ fără de a căpĕta nicĭ o remuneraţiă pentru cea a statului. S'a luptatŭ bărbătesce pentru susţinerea şcólei confesionale, căcĭ în spinarea acesteia rădică multe dificultăţĭ şcóla de statŭ. Ba a întocmitŭ şi edificiele de pe fondulŭ parochialŭ şi deşi e sĕracŭ şi cu o familie numerósă, pórtă la şcólă trei copii; prin purtarea sa şĭ-a câştigatŭ stima şi iubirea tuturorŭ.

Unŭ altŭ preotŭ bravŭ avemŭ pe d-nulŭ Vasiliu Popŭ din Popteleců, care prin purtarea sa cu tactŭ a sciut

FOILETONU.

Vanitatea pedepsită.

Novelă de Antonio Pellicani.

Evangeliulŭ e făcutŭ pentru toţĭ, şi toţĭ ilŭ potŭ urma cu ajutorulŭ divinŭ; şi cine ilŭ urméză cu fidelitate, acela fără îndoială devine omŭ virtuosŭ.

O scia acéstă fórte bine unŭ generalŭ bĕtrânŭ. De aceea când de mulţimea aniorŭ sĕ simţĭ împinsŭ aprópe de marginea mormêntului, părăsi armele şi se reîntórse la ţéră, unde trăia o viéţă liniştită neocupându-se cu altceva decâtŭ cu observarea doctrinelorŭ şi preceptelorŭ religiunei. Intre virtuţile în carĭ elŭ se deprindea cu deosebire, loculŭ primŭ ilŭ ocupa caritatea faţă cu deaprópele şi fiindŭ că se bucura de o stare materială fórte bună, de aceea avea o plăcere deosebită de a face din ce avea parte generósă şi acelora, carĭ erau lipsiţĭ.

Urmarea de aci fu, că generalulŭ luă în casa sa o copilă sĕrmană cu cugetulŭ de a o adopta şi a o constitui ca eredă a tuturorŭ avuţiilorŭ sale.

Spera tare, că acéstă copilă, care esperiase câtŭ e de amară pânea cerşitorului, va compătimi pe cei miserĭ şi nenorociţĭ şi va continua după mórte-i laudabila sa operă ce începuse; ajutorarea celorŭ lipsiţĭ.

Derŭ nu peste multŭ se vĕḑu înşelatŭ amarŭ în speranţele sale. Căcĭ îndată ce acéstă copilă gustă din plăcerea averilorŭ, îşĭ uită miseria din trecutŭ şi deveni nesimţitóre faţă cu alţii, şi acésta în urma vanităţiĭ, căreia îi căḑuse pradă şi carea încetulŭ cu încetulŭ s'a înrădăcinatŭ în inima ei aşa de tare, încâtŭ îi stârpi din ea tóte simţĕmintele de pietate.

Dominată de acéstă pasiune, carea îi încătuşă tótă inima, nu cugeta la altceva decâtŭ a sta la oglindă, a se chiti (găti) şi a se pudra ca sĕ fiă plăcută şi atrăgĕtóre în faţa lumei. De sĕracĭ nu mai avea grijă, ba începu a se purta cu dispreţŭ şi aroganţă faţă cu ei alungându i din jurulŭ sĕu ca pre nisce musce şi vespĭ séu alte insecte neliniştitóre şi stricăcióse.

Bunulŭ generalŭ observă acésta şi înţelese numai decâtŭ, că după mortea-i sĕracii vorŭ avea în ea nu o mamă, după cum sperau, ci o vitregă crudelă, de aceea începu a o admonia, căcĭ dorea ca acéstă fiinţă, în care îşĭ pusese speranţele sale sĕ se îndrepteze. »Fia mea, dicea elŭ cătră copilă, nu-ţĭ uita aşa iute miseria în care ai fostŭ, nu uita câtŭ îţĭ era de plăcutŭ ajutorulŭ şi fă pentru alţii acum ce poţĭ şi aceea ce atuncĭ doriai sĕ-ţĭ facă alţii. Aduţĭ aminte că caritatea e caracteristica creştinilorŭ, şi că cine nu simte îndurare faţă cu alţii, nicĭ elŭ nu o merită!« Astfelŭ admonia generalulŭ pe copilă, derŭ admoniţiunile lui nu folosiră nimica

Cătră finea vieţii sale, se decise a pune pe neînţelépta tinĕră la o probă decisivă. Intr'o ḑi o chemă la sine şi-i ḑise: ,O afacere importantă mĕ silesce sĕ mĕ depărtezŭ de aci, nu-ţĭ potŭ spune, când mĕ voiu re'ntórce. Te lasŭ dómnă şi stăpână. Veḑĭ de te pórtă bine. Tu cunoscĭ natura mea, scii că eu iubescŭ pre sĕracĭ, îi tratezŭ bine şi-i ajutŭ bucurosŭ. Décă voiescĭ a'mĭ fi bucuria mea, câtŭ voiu mai trăi, şi eredă după mórte, vei sci ce ai sĕ facĭ... Pre soldaţĭ cu deosebire ţi-i recomandŭ. Décă va sosi vre-unŭ soldatŭ bĕtrânŭ şi lipsitŭ, nu-lŭ lăsa sĕ mérgă cu mânile góle, dă-i celŭ puţinŭ o liră. Am fost soldatŭ şi eu, şi am faţă cu ei o simpatiă deosebită". Tinĕra ascultă în tăcere sfaturile bĕtrânului şi rĕspunse că aşa va face şi nu va lăsa nimica neimplinitŭ, éră generalulŭ, fără a mai ḑice o vorbă, se duse cu Dumneḑeu.

Intr'o ḑi tinĕra fată se afla la pórta castelului. Deodată i-se presentă unŭ ostaşŭ bĕtrânŭ târându-se cu greutate pe douĕ picióre de lemnŭ şi întinḑêndŭ mâna cătră ea, intr'unŭ tonŭ rugătorŭ îi cerŭ elemosină. Tinĕra îşĭ întórse ochii în altă parte şi fără a ḑice ceva voi sĕ se depărteze. Soldatulŭ îşĭ repeţi rugarea. Atuncĭ ea, ca eşită din fire, se întórce cătră elŭ şi-i ḑice: — „Du-te în treabă-ţĭ, nu mĕ incomoda cu vorbele tale." — Insĕ Dómnă, replică bĕtrânulŭ, sunt flĕmândŭ, te rogŭ dă-mĭ celŭ puţinŭ puţintică pâne.« — „Ce pâne? Ce tóme? Nu mĕ năcăji!" — „Ah! Dómnă, te rogŭ nu mĕ alunga cu atâta nendurare." — „'Mĭ-eştĭ o greutate,

suprima in timpŭ neaşteptatŭ de scurtŭ învrăjbirile confesionale din acéstă comună, carĭ în timpulŭ din urmă ajunseră la culme. Prin acesta d-nulŭ Popŭ şi-a câştigatŭ unŭ mare meritŭ. Afară de aceea pe fondulŭ parochialŭ restaura tóte edificiele ce parte lipseau, parte nu se puteau folosi, şi încă fără de nicĭ unŭ ajutorŭ banalŭ dela poporŭ şi biserică, şi numai cu oferte gratuite, fiindŭ iubitŭ şi stimatŭ de toţĭ. Şcóla asemenea înfloresce. Astfelŭ se bucură elŭ de stima şi iubirea întregulŭ poporŭ.

Etă două esemple, carĭ pre deplinŭ dovedescŭ, cât se póte înainta binele şi înflorirea bisericei, şcolei şi poporului nostru prin o purtare cu tactŭ şi sirguinciósă.

E şi timpulŭ supremŭ, ca preoţii şi învĕţătoriĭ, lăpădândŭ nepăsarea, sĕ pună umĕrŭ la umĕrŭ, şi cu toţii sĕ conlucre la luminarea şi deşteptarea poporului nostru, înăduşitŭ de lepra relelorŭ ce-lŭ bântue, căcĭ sĕrăcindŭ elŭ, şi dênşii vorŭ simţi împreună nevoile ce vorŭ isvorî de aci. Şi încâtŭ nu s'ar ajunge scopulŭ cu bĕtrânii şi tinerimea de faţă a poporului, sĕ se influinţeze prin şcólă în copii nevinovaţĭ, căcĭ aceştia, dedându-se la sirguinţă, cruţare şi păstrarea bunelorŭ virtuţí strămoşescĭ, mai târdiu vorŭ pune basa unui mândru viitorŭ pentru naţiunea nóstră.

Unŭ plugarŭ.

Conferinţă de preoţĭ şi învetătorĭ.

De lângă Valea oveselorŭ, 23 Prierŭ st. n. 1887.

In 22 Prieru a. c. s'a ţinutŭ conferinţa anuală a preoţilorŭ şi învĕţătorilorŭ gr. cat. din protopopiatulŭ Becleanului, in Minthiulŭ-românŭ.

Comuna Minthiulŭ românŭ numĕră vre-o 800 suflete, are biserică de piatră, scolă şi casă parochială corĕspundĕtóre. Preotŭ e venerabilulŭ octogenarŭ, nestorulŭ preoţimei tractuale, d. *Ioanŭ Chita* şi capelanŭ e ginerele sĕu d. *Ioanŭ Bulbucŭ*, unŭ bărbatŭ activŭ. Invĕţătorŭ e d. *Simionŭ Draganu*, omŭ harnicŭ, propune la 48 scolarĭ de ambele sexe obligaţĭ a cerceta scóla ar fi 60.

Serviţiulŭ divinŭ s'a făcutŭ de m. o. d-nŭ protopopŭ *Mihailŭ Făgărăşanu* asistatŭ de mai mulţĭ preoţĭ. A rostitŭ o frumósă predică d. Ioanŭ H. Boteanu er corulŭ cântăreţilorŭ l'a condusŭ d. preotŭ Bulbucŭ, deşi credŭ că acesta ar cădé mai multŭ în sarcina învĕţătorului.

Au participatŭ la acéstă adunare dintre preoţĭ d.: Ioanŭ Mureşianu din Şireagŭ, Dumitru Chita din Nimigia ungară, Gavrilă Popŭ din Beudiu, Constantinŭ Popŭ din Ruşii superiorĭ, Vasile Mureşanu din Cociu; apoi Simionŭ Popanu din Figa, Samsonŭ Onighi din Malinŭ, Grigore Rusu din Prizlopŭ, teologĭ de Gherla. Dumnedeu scie din ce causă au lipsitŭ atâţa, unii póte nu înţelegŭ importanţa acestorŭ convenirĭ binefăcĕtóre, orĭ póte nu vreu sĕ o înţelegă, resultatulŭ însĕ la totŭ casulŭ e destulŭ de durerosŭ.

A mai luatŭ parte teologulŭ absolutŭ d. Nicolae Popŭ din Nimigia ungară şi Alexa Balintŭ, subnotarulŭ din Lusca. Dintre d-nii învĕţătorĭ nu a lipsitŭ nicĭ unulŭ, fiă-le disŭ spre onore lorŭ.

Din partea tractului vecinŭ alŭ Ciceu-Cristurului a fostŭ de faţă ca representantŭ d. Samsonŭ Oprea, învĕţătorulŭ din Chiuza, şi ca óspţĭ Victorŭ Avramŭ, docente în Tiha Grigore Draganŭ şi preparandistulŭ Ilie Petreanu.

Protopopulŭ ca preşedinte deschide adunarea prin o cuvêntare scurtă şi potrivită. Invĕţătorulŭ localŭ tractéză tema cu scolarii sĕi despre *numĕrulŭ „10“* fórte bine; atâtŭ propunerea, câtŭ şi rĕspunsurile precise a învĕţăceilorŭ atestă destoinicia d-lui învĕţătoru Drăganŭ, fiindŭ acelea pe deplinŭ îndestulitóre. Critica la acestŭ operatŭ, făcută prin d. învĕţătorŭ Luca Blaga, n'a atinsŭ meritulŭ lucrului, ci numai estensiunea aceluia, şi amintindŭ unele erorĭ de penă ortografice.

Fiindŭ vorba despre ortografiă, d. Petru Mureşanu propune ortografia usitată de maioritatea diaristicei române, adecă cea fonetică, combătutŭ fiindŭ însĕ prin presidiu şi d. Boteanu, conferinţa primesce ortografia etimologică Ţipariană.

D-lŭ Ioanŭ Murĕşianu a cetitŭ apoi disertaţiunea sa: *„Cum se va stîrni şi nutri atenţiunea în scolarĭ“*? unŭ operatŭ lucratŭ cum se cuvine, basatŭ pe metodulŭ didacticŭ şi pedagogicŭ, la care critisantele n'a putută multŭ obiecţiona.

Intre multe alte obiecte pertractate, tóte salutarĭ, a venitŭ înainte şi durerosulŭ casŭ, că presidiulŭ a fostŭ silitŭ a admonia în faţa conferinţei pe unulŭ din învĕţătorĭ pentru negligerea oficiului şi purtare incorectă, impunendu-i-se ca pedepsă, sĕ prelucre pentru conferinţa viitóre tema: *Cum are sĕ se pórte învĕţătorulŭ în şi afară de scólă?*

După prândulŭ datŭ preoţilorŭ prin veneratulŭ preotŭ localŭ, er învĕţătorilorŭ prin domnulŭ învĕţătorŭ localŭ, s'a întrunitŭ totŭ în scólă conferinţa orĭ sinodulŭ preoţilorŭ, unde între altele bune şi frumóse lucrurĭ de urmatŭ din partea onorabilei preoţimĭ cu privire la moralitatea poporului, d. Simionŭ Popanu a disertatŭ despre: *„Influinţa religiunei creştine asupra desvoltărei sociale şi culturale a popórelorŭ,“* lucrare merituósă şi bine studiată, care ar merita publicată.

Observŭ aicĭ, că pentru conferinţa viitore, care s'a statoritŭ a se serba în *14 Novembre* st. n. a. c. în comuna *Odorheiu* s'au alesŭ ca disertante d. preotŭ Bulbucŭ şi ca predicatorŭ d. Gregoriu Puşcariu.

D-lŭ Preşedinte, care stă la înălţimea misiunei sale în tótă privinţa, mulţămesce participatorilorŭ pentru interesare şi declară conferinţele de închise în murgitulŭ serei.

Mulţămindŭ în fine pentru ospitalitate domnului preotŭ localŭ Chita, dorindŭ ca din nicĭ unŭ protopopiatŭ alŭ dieceselorŭ nostre românescĭ sĕ nu lipsescă aceste conferenţe.

Şireganulŭ.

Etimologicum magnum Romaniae

Dicţionare şi Dicţionare

Introducerea la tomulŭ II.,

Citită dinaintea Academiei române în şedinţa dela 13 Martie 1887.

— Ore până la ce literă ai ajunsŭ? Mĕ întreba într'o di unŭ bărbatŭ cu vadă în lume.

— Hm! — rĕspunsei eu printr'o altă întrebare — până la ce literă ai cititŭ?

Aci, fireşte, o mare încurcatură, căcĭ omulŭ meu cunoşcea cartea numai din svonŭ. Românulŭ însĕ nu se prea încurcă mai nicĭ odată. Prefăcêndu-se că n'a auditŭ întrebarea, elŭ se apucă cu o măiastră uşurinţă a mĕ lăuda pe mine, a lăuda Etimologiculŭ, a lăuda Academia, a lăuda câte în lună şi în sore, déră — fără unŭ déră nu sĕ póte — işĭ încheiă acatistulŭ printr'unŭ adêncŭ suspinŭ şi o duiósă urare:

— Numai sĕ'ţĭ dea Dumnedeu anĭ mulţĭ ca se poţĭ isprăvi! . . .

A! etă ceva care trece peste competinţa mea şi chiar peste votulŭ unanimŭ alŭ înaltului Corpŭ academicŭ. Ar fi de minune, negreşitŭ, décă stăpânirea ar putea sĕ vină în Parlamentŭ cu unŭ proiectŭ de lege, prin care sĕ mĕ oprescă de a muri până la terminarea Etimologicului, ba încă sĕ'mĭ mai lungescă dilele şi peste litera *z* pentruca sĕ facŭ unŭ suplimentŭ. Nu şciu, décă ţera ar câştiga prin acésta; eu însĕ unulŭ aşŭ fi pe deplinŭ mulţumitŭ. Dér fericitele timpurĭ când se potcoviau purecii au trecutŭ de multŭ. E forte cu putinţă ca eu sĕ morŭ mâne sĕu poimâne, şi într'unŭ asemenea casŭ, fără îndoială, nimenĭ nu va dice: după ce a muritŭ, câte dile a mai trăitŭ ca sĕ isprăvescă? . . .

Ceea ce mĕ linişteşce întru cât-va, este că paguba n'ar fi tocmai mare. In adevĕrŭ, décă lucrarea mea nu e nicĭ caldă nicĭ rece, aşa şi aşa, câtŭ duce ciurulŭ apă, lesne se vorŭ găsi mulţĭ ca s'o urnescă mai departe; decă însĕ dimpotrivă, ea ar fi cumva atâtŭ de bună în câtŭ anevoie sĕ se găsescă cineva ca sĕ mĕ înlocuiască la muncă, atuncĭ orĭ-câtŭ va rĕmâné dela mine, unŭ volumŭ, două sĕu trei, va fi unŭ darŭ bine venitŭ, o pîrgă nu de prisosŭ pentru sciinţă în genere şi pentru românime în parte. Punêndu-mĕ la mijlocŭ între ambele ipotese, eu îmĭ permitŭ a crede, că opera mea, fără a fi ceva de tote dilele, nu este totuşĭ vr'o grozăviă peste puterile orĭ cui va întruni în sine unŭ temeiŭ de cunoscinţe istorice şi filologice cu unŭ dramŭ de bunŭ simţŭ şi de bună-voinţă.

Cu asemenĭ cunoscinţe filologice şi istorice pe de o parte, cu bunăvoinţă şi bunŭ simţŭ, pe de alta, nu va ave cineva ca sĕ póta merge înainte cu desăvêrşirea lucrării, decâtŭ sĕ se pĕtrundă de planulŭ generalŭ, de marginile în care elŭ sĕ desfăşoră, de cugetarea cea călăuză pe calea ce-lŭ duce la capătŭ.

Alŭ meu în tótă puterea cuvêntului este numai acestŭ planŭ, prin care — după disa d-lui Dimitrie Sturdza — eu isbutii „a cuprinde înţelesulŭ intimŭ alŭ ideei M. S. Regelui“ şi pe care din capulŭ locului îlŭ încuviinţase Academia. In tomulu I. pe cele 1120 de colone, se vede deja destulŭ de limpede chipulŭ de realisare a acelui planŭ.

Dér ce dicŭ? Nicĭ acestŭ planŭ, cu a cărui paternitate aşŭ vrea sĕ mĕ fălescŭ, nu este alŭ meu. Elŭ resultă aprope întregŭ din starea actuală a sciinţei limbei. De nu l'aşĭ fi zămislitŭ eu, trebuia s'o facă astădi sĕu mâne unŭ X sĕu unŭ Y. Proprietatea este aci o întêmplare, ér zăbava din partea altora nu e de mirare, deorece însăşĭ Linguistica s'a născutŭ abia de jumĕtate de secolŭ. Câte şi mai câte de dresŭ îi mai rĕmâne de aci încolo!

Décă sarcina mea ar fi de a lucra unŭ Etimologicŭ alŭ limbei francese sĕu alŭ celei germane orĭ italiene, este învederatŭ, că aşŭ avea la îndemână unŭ materialŭ insutitŭ mai mare, studiatŭ mai dinainte de o pleiadă de cărturarĭ; povara, prin urmare, ar fi nespusŭ mai purtăréţă; dér sĕ nu se crédă că atuncĭ eu aşŭ procede altfelŭ decâtŭ acuma; sĕ nu se credă érăşĭ că altfelŭ eu aşŭ procede, când mi s'ar da vr'unŭ graiu sĕlbaticŭ din Africa sĕu din America, lipsitŭ de orĭ-ce monumente, de orĭ-ce cultură, de orĭ-ce năzuinţe literare; nu altfelŭ aşŭ procede, nu şi nu, căcĭ planulŭ — încă odată — nu este o nepregetată născocire a creerului meu stăruitorŭ, ci mi se impune vrêndŭ-nevrêndŭ din afară prin sciinţa limbei.

Dela Bopp şi Diez, dela Schleicher sĕu dela Curtius încoce, nicĭ chiar unŭ micŭ manualŭ de gramatică pentru clasele primare nu mai scrie aşa cum se scria altădată. Cu atâtŭ mai vêrtosŭ, este unŭ abisŭ între cea mai voluminósă gramatică a orĭ-cărei limbĭ de pe la 1800 şi între orĭ-ce gramatică ştiinţifică de astădĭ, fiă ea şi mai mititică decâtŭ aceea a lui Brachet. Cum déră se întêmplă, că numai *Dicţionarulŭ* n'a făcutŭ în principiu aprópe nicĭ unŭ pasŭ înainte?

Nu vorbimŭ nimicŭ despre acele dicţionare aşa dise practice, pe carĭ Francesulŭ pretinde a le purta în buzunarŭ: „dictionnaire de poche“, ér Neamţulŭ le ţine în mână: „Handwörterbuch« unii şi alţiĭ servindu se cu ele pentru a'şĭ tălmăci bine-rĕu o frasă sĕu o vorbă streină; acele vocabulare elementare cu ajutorulŭ cărora nu este de mirare, decă la noi unulŭ din vulgarisatorii romanţurilorŭ parisiene de pe la 1850 tradusese pe „plateau de Waterloo' prin „talerulŭ dela Waterloo“. Despre asemenĭ ABC ai lexicografiei nu se vorbesce. Nu vorbimŭ érăşĭ despre acele dicţionare aşa dicêndŭ imperative, prin care unŭ areopagŭ oficialŭ, o Academiă francesă, sĕu o Academiă dela Crusca, se crede în dreptŭ a legifera asupra limbei curatŭ literare a unei naţiunĭ, făcêndŭ din graiu unŭ feliu de selecţiune nu naturală, ci de totŭ artificială, celŭ multŭ artistică. Este unŭ gustŭ, er despre gusturĭ nu se dispută. Noi avemŭ aicĭ în vedere numai *Lexica totius linquae*, numai *Thesauros*, numai acele repertorie colosale, pe care Littré le definesce; „un enregistrement trésétendu des usages de la langue, enregistrement qui, avec le présent, embrasse le passé“.

(Va urma).

Convocare.

Pe basa invitărei clubului centralŭ electoralŭ din Sibiiu, ne luamŭ voiă a conchiăma pe alegĕtorii românĭ din ambe cercurile electorale a comitatului Bistriţa-Năsĕudŭ pre 3 Maiu st. n. diminéţa la 10 ore în Bistriţa în sala ospetăriei oraşului la o conferinţă cu următoriulŭ *Programŭ*:

1. Consultare în causa electorală:
2. alegerea clubului electoralŭ în comitatŭ şi eventualŭ a cluburilorŭ din cercurile electorale;
3. alegerea bărbaţilorŭ de încredere, carĭ se participe la conferinţa generală conchiămată pre 7 Maiu a. c. în Sibiiu.

Urmândŭ periodulŭ de alegere pre cincĭ anĭ, contămŭ la interesarea şi participarea alegĕtorilorŭ în numĕrŭ precâtŭ se póte de mare.

Bistriţa, în 23 Aprilie 1887.

Simeonŭ Monda, protopopŭ. gr. or.,
Dr. Constantinŭ Moisilŭ, profes. gimn.,
alegĕtorĭ din cerculŭ elect. alŭ Năsĕudului.

Dănilă Lica, advocatŭ.
Gavrilŭ Manu, advocatŭ.
alegĕtorĭ din cerc. elect. alŭ Bistriţii.

Convocare.

Cerculŭ electoralŭ alŭ *Cehului Silvanici* convócă conferinţa pentru alegerea a doi delegaţĭ ce sunt a se trimite la adunarea electorală a partidei naţionale române, care se va ţiné în Sibiiu la 7 Maiu st. n. a. c. — pe 1 Maiu st. n. după amédĭ la 2 ore în comuna Basescĭ.

Basescĭ, la 24 Aprilie 1887.

Ioanŭ Chira.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PESTA, 27 Aprilie. — Maiestatea Sa a decoratŭ pe ministrulŭ de esterne Kalnoky, pe ministrulu de rĕsboiu Bylandt, pe generalulŭ de cavaleriă Pejacsevich, supremulŭ mareşalŭ alŭ curţii contele Szecheny, pe Judex curiae br. Senyey, pe loc. mareşalŭ Windischgraetz cu ordinulŭ Veleru de aurŭ. (goldenes Vliess).

BERLINŬ, 27 Aprilie. — Ambasadorulŭ francesŭ Herbette a înmânatŭ erĭ secretarului de statŭ Herbert Bismarck actele în afacerea Schnaebele. Bismarck a rĕspunsŭ, că după cum crede elŭ, ministrulŭ Puttkamer a fostŭ însărcinatŭ sĕ pună a se face o nouă anchetă.

Necrologŭ. — In 13 Aprilie a. c. a repausatŭ în Giurtelecul Hododului de pe Sĕlagiu *Ana Popŭ Pĕcurarŭ*, soţia credinciósă a d lui preotŭ de acolo Nicolau Popŭ. Repausata a fostŭ în tótă privinţa o femeiă de modelŭ în părţile acele; ea s'a bucuratŭ în vieţă de respectulŭ şi simpatia întregului poporŭ, care şi-a manifestatŭ durerea causată prin perderea ei, luândŭ parte în numĕrŭ fórte mare la înmormêntarea, ce 'i s'a făcutŭ printr'unŭ protopopŭ şi mai mulţĭ preoţĭ. O deplânge nemângăiatulŭ soţŭ, d. Nicolau Popŭ, cu şese copii minorenĭ, dintre carĭ unulŭ abia trecutŭ de 8 lunĭ.

Fiă-i ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată!

şcii? Bĕtrânŭ poltronŭ! Dute la dracu . . . . altcum voi deslega cânii şi-i voiu amuţa asupra ta.« — »Aşa?! Vei deslega cânii, blăstămată?“ strigă bĕtrânulŭ cu o voce tunătóre, şi aruncândŭ bâtele, haina cea sdrenţósă şi barba cea falsă, lăsândŭ sĕ se védă, că elŭ este generalulŭ, privì cu ochĭ severĭ pre tinĕra fată şi dise: Acésta e lira ce dai militarului care'ţĭ implóră ajutorŭ?! Aşa esecuţĭ voinţa mea?!

Tînĕra la audulŭ acestorŭ cuvinte îngălbini, eră generalulŭ continuă: »Etă ce inimă bună ai tu!! Etă aceea ce, închidêndŭ eu ochii, ar fi putută aştepta dela tine sĕracii după ce ai devenitŭ stăpâna avuţielorŭ mele. Mulţămescŭ cerului, că te am cunoscutŭ la timpŭ. Tu nu ai iubire faţă cu deaprópele şi unei astfelŭ de fiinţe eu nu potŭ a'i da bunulŭ pe care mi l'a dăruitŭ provedinţa divină. Du-te, disgraţiato! Te lasŭ în mâna sorţii. Eşĭ îndată de aci, întorce-te la coliba ta! Tinĕra lovită pe neaşteptate de acéstă scire erupse în plânsŭ, se aruncă la picióerele bĕtrânului şi stringêndu-i genunchii îlŭ rugă de iertare. Generalulŭ însĕ, care de atâtea orĭ o admoniase înzadarŭ, fu neînduplecatŭ. ‚Tu, îi dise, ca una carea nu ai inimă nu meriţĭ ertare. Mergĭ, iţĭ repetŭ, şi trăindŭ în miseriă învéţă a suferi'.

Acestea dicêndŭ se smâncì dela ea, intră în castelŭ încuindŭ uşa după sine şi lăsând'o în prada celorŭ mai grozave suferinţe. Pedépsă teribilă, însĕ meritată.

Trad. de *Aureliu Hulea.*

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

Cursulu la bursa de Viena

din 26 Aprilie st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	101 15
Rentă de hârtiă 5%	88 25
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 75
Bonurĭ rurale ungare	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104 25
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 —
Bonurĭ rurale transilvane	104 50
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	118.75
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	124 —
Renta de hârtiă austriacă	81 20
Renta de arg. austr.	82 45
Renta de aurŭ austr.	112 20
Losurile din 1860	135.50
Acţiunile băncel austro-ungare	875 —
Act. băncel de creditŭ ung.	286 25
Act. băncel de creditŭ austr.	282.15
Argintulŭ —.— Galbinĭ impărătescĭ	6.—
Napoleon-d'orĭ	10.05
Mărcĭ 100 imp. germ.	62 35
Londra 10 Livres sterlinge	127.10

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 13 Aprilie st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	90½	91½
Renta rom. amort. (5%)	93¾	94½
» convert. (6%)	87—	87½
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	103—	104—
» „ „ (5%)	87—	88—
» » urban (7%)	100—	101—
» » » (6%)	92—	93—
» » » (5%)	83—	84—
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	17.—	17.50
Bancnote austriace contra aurŭ	2.00	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 27 Aprilie st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.50	Vênd.	8.52
Argint românesc	»	8.45	»	8.48
Napoleon-d'orĭ	»	10.02	»	10.05
Lire turcescĭ	»	11.30	»	11.40
Imperialĭ	»	10.30	»	10.40
Galbenĭ	»	5.94	»	6.—
Scrisurile fonc. »Albina« 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	112.—	»	113.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Nr. 690—1887.

Concursŭ.

Pentru ocuparea postului de învěţătorŭ poporalŭ ordinarŭ şi sistemisatŭ la scóla elementară comunală mixtă cu limba de propunere română din comuna **Neposŭ**, cu salarŭ anualŭ de 400 fl. şi locuinţă cu grădină, eventualŭ 100 fl., prin acésta se publică concursŭ. Concurenţii au a-şi trimite cererile lorŭ la subscrisulŭ prin respectivulŭ inspectorŭ şcolarŭ până în **1-ma Iunie a. c.**, scrise fiindŭ de mâna propriă în limba maghiară şi română şi provědute cu atestatŭ de botezŭ, atestatŭ medicalŭ, de serviţiu şi de moralitate.

Bistriţă, 22 Aprilie 1887.

Havas Gyula m. p.
inspect. reg. de scóle alŭ com. Bistriţa-Năsěudŭ.

2—3

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sě binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe fâşia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sě binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sě arate şi postaultimă.

Décă se ivescŭ iregularităţĭ la primirea diarului onor. abonaţĭ suntŭ rugaţĭ a ne încunosciinţa imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sě se delătureze

ADMINISTR. „GAZ. TRANS"

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela I Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucuresci	—	—	—	7.30
Predealu	—	—	—	1.14
	—	—	—	—
Timişŭ	—	—	—	1.45
Braşovŭ	—	—	—	—
	7.47	—	4.16	2.32
Feldiora	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5 43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Haşfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighişora	11.29	—	9.19	—
	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediaşŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa micĕ	12.44	—	11.19 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blaşiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiuşŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vinţulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirişŭ	3.55	—	4.51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Cluşiu	5.30	—	5 56	—
	—	6.03	—	8.00
Nedeşdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbeu	—	—	—	9.02
Aghirişŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	—	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.3[illegible]
Várad-Velinţe	—	—	—	3.54
Oradia-mare	—	9.13	—	4.05
	—	9.18	10.56	4.50
P. Ladány	—	10.38	1 23	7.28
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena	—	—	2.16	—
	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.06	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.17	—
Mező-Telegd	—	7.33	10 19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriş	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeşdu	—	—	4.58	6.24	—
Cluşiu	—	10.28	5.26	6.43	—
	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea	1.01	—	—	—	9.53
	1.06	—	—	—	10.—
Uióra	1 13	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.41	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2.35	—	—	—	12.12
Blaşŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copşa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediaşŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	—	—	3.03
Sigişóra	5.12	—	—	—	3.49
Haşfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Braşovŭ	9.21	—	—	—	9.15
	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	—	2.53	—	—
Predealu	—	—	—	—	—
	—	—	3.28	—	—
Bucuresci	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	12.52	—	4.50
Orăştia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborşin	5.30	—	8.46
Běrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10.27
Paulişŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovaţŭ	7.59	—	11.25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok	8.42	—	4.52
	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok	11.20	12.41	—
	4.10	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	7.04
Glogovaţŭ	4.43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulişŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8.36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bêrzova	6.28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.58	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9 51	10.42	—
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12.18	12.29	—
Alba-Iulia	12 36	12.46	—
Teiuşŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşeni

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Haţegŭ	12.46	—	4.16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Baniţa	3.05	—	6 40
Petroşeni	3.37	—	7.12

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroşeni—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşeni	10.07	—	6.10
Baniţa	10.48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Haţegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ